

Հարկան զինք 10 թուր. կն տարվանք 6 թուր.

Թիֆլիսում գրված են միայն խմբագրատան մէջ:

Պատրաստողները պիտի են ուղղակի
Tiflisa. Pechata. Mianost

ՄԵՆԿ

Խմբագրատանը թայ է առաւանակ 10-2 ժամ
(Թայի կիցակի է առն արեկից):

Պատրաստութիւնը ընդամենը անկէ յետոյ

Պատրաստութիւնները կամար վերան են
խմբագրանքի թային 2 կողմի:

ԲՈՎԱՆԳԱՅԻՆՔԻՆ

Թիֆլիսի խմբագրատանը տեղադրուած էր
ժիւղերն — Ներքին առաւ. թիւն: Նախկին
խմբագրիչը: Նախկին խմբագրիչը: Նախկին խմբագրիչը:
Ներքին խմբագրիչը: Ներքին խմբագրիչը: Ներքին
խմբագրիչը: Ներքին խմբագրիչը: Ներքին խմբագրիչը:
Ներքին խմբագրիչը: Ներքին խմբագրիչը: Ներքին
խմբագրիչը: Ներքին խմբագրիչը: Ներքին խմբագրիչը:

ԹԻՖԼԻՍԻ ԶԱՅԵՐԸ ԴԱՐՁԵԱՒ ԱՆՊԱՏՈՒՄՆ ԿԸ ԼԻՆԵՆ

Գիտէ՞ք, ընթերցող, ինչ են
ասում Հայերը, մանաւանդ թիֆ-
լիսցիները, մինչև անգամ նրանք,
որոնք անցնալ տարի գրված էին
«Լ» շափնիս, երբ նրանց առաջար-
կում են գրվել մեր լրագրին:
«Լ», յա տարի շարժե գրվել լրա-
գրին, ասում են նրանք, որովհե-
տե պատերազմ չը կայ և Հայոց
խնդիր չը կայ.....

Արեւմտե անցնալ տարի Հայերը
գրվում էին լրագրին, կամ հա-
տով ասնում էին Հայոց թերթը,
այն պատճառով, որ լրագիրը տը-
պում էր հեռաքրքի հեռա-
գիրներ, հեռաքրքի լուրեր: Ա-
րեւմտե նրանց համար դա դուրսու-
թիւն էր և ժամանակը անցնելու
միջոց, և ոչ թէ պահանջ, ոչ թէ
բարոյական պարտաւորութիւն....

Երբ երկու տարի որանից ա-
ռաջ զարթեցաւ Հայոց խնդիրը,
պայման թիֆլիսցի Հայերի գրու-
թեան բարորաման խնդիրը, մեր
թիֆլիսցիական ցեղակիցները հա-
կացան որ իրանք անպատրաստ
են այդ խնդրի աշուղակ լուծելուն
և նրան բարի վախճանի հասցնե-
լուն նպատակաւորաց լինել: Ա-
րիւ կողմից Ռուսաստանի և Պար-
սկաստանի Հայերը միայն այն
ժամանակ համազօրեցան, որ ան-
ձանթ լինելով իրանց թիֆլիս-
ցիական արիւնակից եղբայրների գը-
րութեան հետ, անկարող են, նը-
րանց ճշմարտութիւնը թայելին, օգնել
նրանց նիւթապէս և բարոյապէս:

Թիֆլիսցի Հայերը, ըսան տարի
է, որ իրանց ձեռքումն ունեւող
այդպէս անուանված սահմա-
նագրութիւնը, մի տեսակ
խնդրաւորութիւն եկեղեցական և
փարչական գործերում, այդ ժա-
մանակի ամբողջ ընթացքում ո-

չինչ շարեցին, անպատրաստ մը-
նացին:

Պարսկաստանի Հայերը իրանց
բոլոր թէ բարոյական և թէ նի-
ւթական յարաբերութիւնները ու-
սաստանցի և թիֆլիսցիական ցեղա-
կիցների հետ կորած, մնացին
գարեթով մեռելութեան մէջ:

Իսկ այդ ժամանակ, ուսաս-
տանցի Հայերը, Հայոց ազգի
միակ մասը, որ ամբողջ գարի ըն-
թացքում, ապրելով ուստաց խա-
ղաղ տիրապետութեան տակ, բա-
րեկեցութիւն էր փայտում, ու-
սաց Հայերը չը մտածեցին ու-
սումնասիրել իրանց թիֆլիսցի
արիւնակից եղբայրների գրութի-
ւեր: Բարոյապէս և նիւթապէս
ապահովան լինելով, նրանք չը
մտածեցին այդ երկար և խա-
ղաղ ժամանակամիջոցում այնպէս
պատրաստել իրանց ամբողջ հա-
տարակական ոյժերը, որ հարկա-
ւոր թայելին կարողանային բարո-
յապէս և նիւթապէս օգնել իրանց
արիւնակից թիֆլիսցի եղբայր-
ներին:

Հասաւ ճշմարտութիւնը թիֆլիսցի
Հայերի համար, հասաւ մի թայել,
որ թիֆլիսցի Հայերի պէս մի կո-
րած ազգին ներկայանում է հա-
զի թէ մի անգամ հազար տար-
փայ ընթացքում, — և նրանք պա-
տրաստ չէին:

Ո՞վ պէտք է նրանց բախա-
րէր, ո՞վ պէտք է մեկնէր նրանց
օգնութեան ձեռքը, եթէ ոչ նը-
րանք, որոնք գտնուում էին նրան-
ցից աշուղակ գրութեան մէջ: Հա-
յոց մամուլը Ռուսաստանում գա-
րթեցիկ թիֆլիսցի Հայերի մէջ
մարդկային ինքնաճանաչութիւնը,
մամուլը տուեց նրանց մի գտն
գտաւ, հասկացրեց նրանց թէ գա-
րեթով անգործ էին մնացել....
Նրանք, կարծես, հասկացան,
զգիացին, խնայարժեքեցին ըն-
դունեցին իրանց տուած գտն
գտար, ամենքը ազդարարեցին թէ
պատրաստ չենք, պէտք է պայա-
հեան պատրաստվենք, պէտք է
մեզ կրթենք, լրատուենք, մեզ
խնայենք հետազոտենք, ուսում
նասիրենք, և այլն, և այլն, —

բայց անցաւ ճշմարտութիւնը և բոլորը
կրկին մոռացվեցաւ: Եւ թէ չը
կայ պատերազմ, այլ ևս չը կայ
Հայոց խնդիր, չը կայ Լիւրինի
առաջամարտ, չը կան հեռաքր-
քի հեռագիրներ և թղթական-
թիւններ լրագրիների մէջ, ասում
են Հայերը, սահասարակ. արեւմ-
տե Հարկաւոր է կարգաւ լրա-
գիրները, հեռաքրքի մեր թիֆ-
լիսցիական եղբայրակիցների գը-
րութեանը, ուսումնասիրել նրանց
կեանքը, ասում ենք մենք, ու-
սաստանցի Հայերս:

Արեւմտե անուշագիր թղթներ
նրանց: Իսկ մինչև այդ ժամա-
նակ, թէ ոչ թիֆլիսցի Հայերը,
անտեսական և փարչական ան-
տանկի հանգամանքներից տախ-
ված, գաղթեան իրանց հայրենիքից,
ցրվեան աշխարհիս շորս կողմը,
թէ ոչ գաղթեան հայի հայրենիքը
Հայաստանը, — և երբ կրկին (ո՞վ
գիտէ երբ) կը ներկայանայ նրանց
համար մի պատեհ թայել, թէ ոչ
նրանք կրկին անպատրաստ լինեն
յարմար դէպքից օգուտ թայելու,
թէ ոչ լինեն հանգիստ արդիւ-
նեքին առաջն անգամ: Երբ կը
ներկայանայ ապառաւ թայելն,
թէ ոչ մի Հայ էլ չը լինի Հա-
յաստանում....

Եւ, ճշմարտ, մենք ուսաս-
տանցի Հայերս ապահոված և
խաղաղ ապրելով, թէ ոչ հարկա-
ւորութիւն ունենք կարգաւ լրա-
գիրները, թէ ոչ հարկաւոր է մեզ
ի դուր գրգռվել, մեր հանգիստ
քունը խանգարել, հեռաքրքի մեր
թիֆլիսցիական եղբայրակիցների
թշուառ գրութեանը....

Եւ ինչ լաւ է, որ խրաքանդիւր
Հայը մտածի միայն իր անկի և
իր ընտանիքի հանգստութեան և
նիւթական շահերի փա՛հ հայ փա-
նասականը հաշի թէ երկու թու-
ման և երկու թուման շորս թու-
ման է անում, Հայ պաշտանեան
աշխատի ըստ փարձաւորման պաշ-
տաններ ձեռք բերել, Հայ կապա-
լաւուն իր ամբողջ ոյժերը լարի
շահաւէտ գործեր ձանկելու, Հայ
ազգիկաւոր անքուն գիշերներ ան-
ցի փրկող արթնանքից ոչ թէ

խնայող ուսումնասիրելու, այլ
տապալած փարձաւորման դու-
մարը համբար, Հայ թիֆլիսցի
գրականները իր փրկանքից առա-
ջած փողերով քնի, Հայ բանկիրը
իր կեանքի նպատակը գնի աշ-
խատել խրաքանդիւր տարի տակ
գիւղիկներ և շահ ասանա-
լա բանկային ապրանքներից,
— թէ ոչ հարկաւոր է իր թիֆ-
լիսցիական եղբայրների գը-
րութեանը և կեանքը ուսումնա-
սիրելու, թէ ոչ հարկաւոր է հեռա-
քրքի մեր նրանց ապագայով....

Թէ ոչ Հայոց լրագրիները ինչ
ազում են գրեն, թէ ոչ Հայոց լրա-
գրականները կանչեն, ազդա-
կեն.... Պարտաւորութիւն....

Մենք ուրիշ պարտաւորու-
թիւններ չենք ճանաչում, բացի
մեր պարտաւորութենից դէպի
մեր գրականը:

Գ. Ա.

ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՆԱՄԱԿ ԻՊԵՐՈՎԻՉԻ

Յունիստի 16

Յունիստի 16-ին խմբագրի տնօրէնին հայերը
ներքայ էին մի պատը տնօրէնին. այն է կայ
արեւոյ զարթոյց Երկրորդին թայելն նը-
գիւն, որ զինչին պատերազմի ժամանակ տա-
լին կարգի կրակողութիւն պարտեալ էր հա-
տարած կարգի խաշի ընկերութեան կրակող-
անցում հանգստեաց արեւոյ պատերազմի-
նը շատ ցատկ է և մի և նոյն ժամանակ նը-
տարգիւր. ինչ որ պարզ, ինչպէս լայն է
«Մշակ» թայել 1877 թիւ 26-ից, խմբագրի
հասկում ժամ. զինչին պատերազմի արեւոյ
համարաւորի թղթական փարձաւոր լրագր-
ները, որոնք անկան խմբագրութեանը, ապա-
ռանկ լայն տապալ, առաջին կողմի կրակի
զարթոյց (сестра писателя Л. А. Гусева)
պատեհ է կրակողից. կարգի խաշի ընկե-
րութեան մէջ կրակողանցում. Արեւոյ անցնալ
տարի արեւոյ պայտեալ կռակով է անկանա-
րութեանը և կրակողի իր պայտեալը, որ մեր
ի մէջ կրակողանցով փարձաւոր կրակողութեանը
անցաւորեցան. կրակողանցի իր փարձաւոր
արեւը նոյն ժամանակ շատ անկանաւորից
գրութեան մէջ Արեւ իրանց փարձաւոր կրակ
անկանաւոր. Արեւոյ կարգի և մարդ փրկողով
իրանց գրութիւն անկանաւոր. Նուոր գրի
զինք արեւոյն ժամանակ անկանաւոր և
իրանք նուոր անկանաւորից. լայնաւոր ի դուր
կրակի արեւոյ անկանաւոր շատ փարձաւոր
կրակողութեանը. բայց մի և նոյն ժամանակ
փարձաւորան նոյն կրակողութեանը. մարդ, զոր
ընթ է փարձաւոր եղբայր: Այս փրկիւն ընկանի
կարգի և փարձաւոր միայն տարի ժամ. իսկ փա-
նասականը բարձր անկանի մէջ Արեւ թիֆլի-
սականաւոր է նիւթական փրկանքի կարգա-
ւոր բնակարար: որ փարձաւոր էր ընկանից
մի փարձաւոր անկանաւոր. անկանաւոր անկանաւոր
թիւն էր անկանաւոր անկանաւոր. քան թէ